

Φίλοι/ες αναγνώστες/στριες,

Είναι ευρέως διαπιστωμένο σήμερα ότι ένεκα της ελεύθερης διάδοσης των ιδεών, θρησκειών, αιρέσεων και παραθρησκειών, εμφανίζονται στο προσκήνιο της ιστορίας κινήματα και οργανώσεις που όχι μόνο απέχουν από την χριστιανική πίστη και ζωή, αλλά και την πολεμούν με νύχια και με δόντια. Ένα τέτοιο κίνημα που αναβιώνει ένα άκρως πολεμικό κλίμα κατά της Εκκλησίας και της σωτήριας αλήθειας του Χριστού, είναι και το κίνημα των Ελλήνων Εθνικών, που ακολουθούν τον Δωδεκαθεϊσμό. Οι συγκεκριμένοι λάτρεις των αρχαίων ελληνικών θεών αποτελούν πολλές ομάδες αντιστοίχου ιδεολογίας, με διαφορετικά ονόματα, δόγματα και πρακτικές, τους οποίους όμως ενώνει ο τρόπος ζωής της αρχαίας Ελλάδας, η τάση επιστροφής στις 'ρίζες', ο Ολυμπισμός και η ονομασία «Μη Ρωμηοί».

Οι άνθρωποι αυτοί θεωρούν τους εαυτούς τους ως τους μόνους εναπομείναντες αυθεντικούς Έλληνες, καταφέρονται εναντίον αγίων, ιδιαίτερα κατά πολλών ηθικών αναστημάτων της Παλαιάς Διαθήκης (Π.Δ.) και του Χριστιανισμού, ενώ κατηγορούν, τουλάχιστον οι σκληροπυρηνικές ομάδες τους, τον Χριστό με τις χειρότερες εκφράσεις, την Εκκλησία ως ανθελληνική και τους χριστιανούς ως «σατανική αίρεση των ναζωραίων», ως «εγκληματίες», «πανούκλα», «τρομοκρατία των μονοθεϊστών», «βούρκο» και **ως Γαλιλαίους που τους πρέπει «εξολόθρευση χωρίς έλεος»**. Μάλιστα διαδίδουν πως το ελληνικό έθνος πρέπει πια να αποτινάξει την ξενόφερτη κατοχή από πάνω του, εννοώντας τον Χριστιανισμό.

Ένας κύκλος αρχαιοελληνιστών, που εκδίδει το περιοδικό «**Απολλώνειο φως**», ενοχλήθηκε γιατί αναφερθήκαμε μέσω άρθρου μας σε αλήθειες του Χριστιανισμού και της Αγίας Γραφής, και επειδή απαντήσαμε σε προαναφερόμενες κατηγορίες κατά της Παλαιάς Διαθήκης, ορισμένες από τις οποίες υιοθετεί και το εν λόγω περιοδικό. Η ερμηνευτική και τεκμηριωμένη απάντησή μας θεωρήθηκε επίθεση της Ιεράς Μητροπόλεως Σύρου κατά του «Απολλωνείου φωτός» και έτσι «μας έκαναν την τιμή» να μας συμπεριλάβουν αρνητικά στο περιοδικό τους (τεύχος 67/2007), κατηγορώντας την Παλαιά Διαθήκη ως «πορνογραφικό σύγγραμμα», αλλά και ως αντιεπιστημονικό και ανιστόρητο, που περιέχει μάλιστα «αίσχη». Κατηγορείται ακόμη στο περιοδικό τους η Π.Δ. ότι έχει ανθελληνικό χαρακτήρα και περιέχει ψευδείς πληροφορίες για την αρχή του ανθρωπίνου γένους. Τέλος, εκθειάζονται η Ιλιάδα και η Οδύσσεια που για τους συντάκτες του περιοδικού διαθέτουν υψηλότερη ηθική, ενώ το λεγόμενο απ' αυτούς «Ιουδαίοχριστιανικό ιερατείο» «νοιώθει να χάνει την επιρροή του» και γι' αυτό «λυσσομανά».

Δεν είναι εύκολο να απαντήσει κανείς συνοπτικά σε τέτοιου είδους ανακρίβειες και κατηγορίες, αφού μάλιστα οι απαντήσεις των χριστιανών δεν λαμβάνονται γενικά υπόψη από τους δωδεκαθεϊστές, ούτε ερευνούν και ελέγχουν με κριτική σκέψη και χωρίς φανατισμό την αλήθεια των χριστιανικών λόγων μας. Άλλωστε, όποτε απαντούν αμυνόμενοι οι Χριστιανοί στις ιστορικές και θρησκευτικές διαστρεβλώσεις και ανακρίβειές τους, θεωρούν ότι τους γίνεται επίθεση, ενώ η δική τους ανίερη και βλάσφημη επίθεση στα ιερά και όσια της θρησκείας μας

πιστεύουν ότι είναι επιβεβλημένη να διεξάγεται. **Διαβλέπουμε έτσι ότι, σε πολλές περιπτώσεις και σε ορισμένες ακραίες ομάδες τους, πρόκειται για ένα γνήσιο και σύγχρονο φασισμό, ενδεδυμένο τον μανδύα θρησκευτικότητας, για να αποπροσανατολίζει και να μην προκαλεί έντονες αντιδράσεις.** Βλέπουμε ακόμη στα συνεχιζόμενα αντιχριστιανικά μηνύματά τους μέσω των περιοδικών τους [είναι αλήθεια πως έτσι έγχρωμα και με ποιοτικό χαρτί όπως εκδίδονται ανελλιπώς πρέπει να κοστίζουν πανάκριβα: που βρίσκονται άραγε τόσα χρήματα;] και του διαδικτύου, το **αβυσσαλέο, αντιδημοκρατικό και ανθελληνικό μίσος τους, αφού σημαντικός κανόνας της ελληνικής δημοκρατίας είναι πως ο καθένας έχει δικαίωμα να πιστεύει ό,τι θέλει και να το εκφράζει με κόσμιο τρόπο.** Επομένως γιατί δεν σέβονται την πίστη μας; Που είναι ο πολιτισμός τους; Φυσικά ανύπαρκτος! Και έπειτα νομίζουν οι άνθρωποι αυτοί πως είναι συνεχιστές της αρχαιοελληνικής παιδείας, που βέβαια μόνο στον βυζαντικό και χριστιανικό πολιτισμό μπόρεσε να επιβιώσει και να τελειοποιηθεί. Αλλά αυτά τα αντιλαμβάνονται οι μορφωμένοι και όχι οι δωδεκαθεϊστές, πολλοί άλλωστε από τους οποίους γνωρίζουν την ιστορική αλήθεια, αλλά μισούν τον Χριστιανισμό και γι' αυτό την διαστρεβλώνουν, αδιαφορώντας για τις αρνητικές συνέπειες στην νεολαία της πατρίδας μας. Ας επιστρέψουμε όμως στο περιοδικό «Απολλώνειο φως» και «τον τρόπο και την ανησυχία» που υποτίθεται πως μας έχει καταλάβει μπροστά στις μοναδικές, κατά του «Ιουδαιοχριστιανισμού», αποκαλύψεις του:

Γράψαμε λοιπόν ότι **«η Π.Δ. δεν είναι επιστημονικό βιβλίο, που προσπαθεί να μας κάνει μαθήματα χημείας, βιολογίας, παλαιοντολογίας κ.λ.π.»**, αλλά ταυτόχρονα δεν παύει να είναι «ένα ιστορικό, λογοτεχνικό και θεόπνευστο βιβλίο». Αυτό θεωρήθηκε για το περιοδικό «Απολλώνειο φως» αντίφαση. Εννοείται όμως ότι όταν αναφερόμαστε στο άρθρο μας σε «επιστημονικό βιβλίο» έχουμε κατά νουν τις θετικές επιστήμες, αφού άλλωστε λέμε στη συνέχεια για «μαθήματα χημείας, βιολογίας, παλαιοντολογίας κ.λπ.». Πού βρίσκεται λοιπόν η αντίφαση; Ιστορικό βιβλίο φυσικά και είναι η Π.Δ., δεν είναι όμως θετικοεπιστημονικό.

Γράψαμε ακόμη πως η Π.Δ. «Δεν είναι ένας κώδικας ατομικής ηθικής, που σκόπιμα αποφεύγει να αναφερθεί στα ηθικά αποπήματα του λαού του Θεού, διότι δεν έχουμε άλλωστε να κάνουμε με ένα φανταστικό παραμύθι, αλλά με τις πραγματικές συνολικές λειτουργίες της ζωής στις καθημερινές πτώσεις και αναστάσεις της. Περιγράφονται στις σελίδες της τα ήθη, τα έθιμα και η καθημερινή κοινωνική ζωή ενός λαού που δεν έχει ακόμη δεχθεί την ευεργετική και χαρισματική επίδραση του Χριστιανισμού και ως εκ τούτου δεν έχει εξανθρωπιστεί, με τον τρόπο που εμείς εννοούμε σήμερα». Άραγε δεν είναι λογικά και ιστορικά όσα λέμε; Γιατί ενοχλείται ο αρθρογράφος ή η Διεύθυνση τού εν λόγω περιοδικού; **Η βία και η ανηθικότητα στα χρόνια προ Χριστού ήταν ο κανόνας, και σε αυτά δεν θα μπορούσε να εξαιρεθεί φυσικά ούτε ο εβραϊκός λαός.** Περίμεναν οι ακόλουθοι του «Απολλωνείου φωτός» να βρουν στις σελίδες της Π.Δ. αγγελική ζωή; Και μάλιστα από ένα λαό που πολεμά, όπως όλοι τότε, για να επιβιώσει, ανάμεσα σε άλλους πολύ πιο βίαιους λαούς; Μήπως συνάντησαν αγγελική ζωή στα έπη του Ελληνισμού και στα έργα του Ομήρου; Όχι βέβαια! Άλλωστε ήταν τότε ιστορικές περίοδοι όπου **όλοι οι λαοί εξασκούσαν ωμή βία και τα ένστικτά τους κυριαρχούσαν.** Μόνο

από τον 8^ο αιώνα π.Χ. και μετά, με την εμφάνιση των συγγραφέων προφητών, εμφανίστηκε και η έννοια του Θεού ως ελεήμονος, φιλόανθρωπου και ηθικού προσώπου. **Εκείνο που παίζει ρόλο σ' όλες αυτές τις άγριες και φονικές διηγήσεις, στις οποίες έπεσε και ο Δαβίδ και ο Σαούλ, είναι η μετάνοια και η ταπείνωση των πρωταγωνιστών.** Η ιερή ιστορία δεν είναι αυστηρή και λεπτομερειακή ιστορία, όπως αυτή που έχουμε σήμερα, αλλά ιστορία υπακοής στο θέλημα του Θεού, όχι των ανθρώπων. Ο Σαούλ ήταν ήρωας, γεμάτος χαρίσματα, με σημαντικές νίκες. Δεν συμμάχησε με το Θεό, έγινε εγωϊστής, κατακρίθηκε και αυτοκτόνησε. Ο Δαβίδ, ασήμαντος, γεμάτος πάθη. Εγκαταλείφθηκε στο θέλημα του Θεού, τον εμπιστεύθηκε και μετανοώντας μεγαλούργησε. Έτσι βλέπουν την ιστορία οι εβραίοι συγγραφείς. Η αλήθεια είναι επομένως θέμα ερμηνείας των αγιογραφικών χωρίων και αυτό απαιτεί μελέτη. Δεν φτάνει να διαβάσουμε ένα κείμενο, αλλά να γνωρίσουμε τον τρόπο σκέψης των πρωταγωνιστών και τις συνθήκες εποχής τους. Αλλιώς θα περιπέσουμε σίγουρα σε λάθη. Εξάλλου **οι άνθρωποι είναι αυτοί που δείχνουν τον Θεό να αγριεύει, να μισεί, να απειλεί, γιατί έτσι νοιώθουν εκείνοι. Τα «ανθρωποπαθή» αυτά αισθήματα του τα απέδωσαν οι άνθρωποι, γιατί τα χρόνια εκείνα έτσι τον έβλεπαν, ανάλογα με τον τρόπο ζωής τους.**

Ο τρόπος μάλιστα κατανόησης των γεγονότων διαφέρει από λαό και λαό και μάλιστα αρκετά μεταξύ Εβραίων και Ελλήνων. Ο Εβραίος προκειμένου να περιγράψει ένα γεγονός περιγράφει μια ιστορία στην οποία το εντάσσει. Από την άλλη ο Έλληνας πλάθει ορισμούς, δίνει έννοιες που περιγράφουν την ουσία του. Οι μύθοι και οι θρύλοι, τα ποιήματα και οι λογοτεχνικές αποδόσεις είναι συνήθειες τρόποι για τους Εβραίους να μιλήσουν για σοβαρά θέματα όπως αυτά της θείας Οικονομίας. Με διαφορετικό τρόπο επομένως ο Εβραίος εκείνης της εποχής κατανοούσε και ερμήνευε γεγονότα. Π.χ. όλες οι καταστροφές, φυσικές και πολεμικές, αποδίδονταν στο Θεό απλά και μόνο γιατί δεν θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν αν εκείνος δεν το επέτρεπε. Ο Κατακλυσμός λ.χ. έγινε από το Θεό γιατί αν εκείνος ήθελε θα μπορούσε να αποφευχθεί. Οι θανατηφόρες επιδημίες, οι τιμωρίες από τους εχθρούς τους κ.λπ. αποδίδονται και πάλι στο Θεό, διότι δεν τις επέτρεψε, τις άφησε να εξελιχθούν. Όλες οι αποτρόπαιες σφαγές, οι αφανισμοί πληθυσμών και οι καταστροφές μεγάλων περιοχών φανερώνουν την παντοδυναμία, την ανωτερότητα και την αλήθεια του δικού τους Θεού αναφορικά με τις ψευδείς ειδωλολατρικές θεότητες, των οποίων οι λαοί έπρεπε να αφανισθούν μαζί με τα ηττημένα και αδύναμα είδωλά τους. Παρουσιάζεται μάλιστα ο ίδιος ο Θεός να δίδει παρόμοιες εντολές, εφόσον εκείνος πάντα αποφασίζει και ενεργεί, εκείνος πρέπει να είναι πίσω απ' όλα και να ρίχνει στο ανάθεμα ολόκληρες πόλεις με τους κατοίκους τους, σύμφωνα με τη νοοτροπία της εποχής (βλ. *Μιλτιάδη Κωνσταντίνου: «Το ήθος του...Θεού», 'Σύναξη', τεύχος 84, Δεκ. 2002*).

Η σύγχρονη Βιβλική έρευνα μάλιστα έχει καταλήξει στο συμπέρασμα πως δεν πραγματοποιήθηκε κανένας πόλεμος για την κατάκτηση των εδαφών της Παλαιστίνης από τους Ισραηλίτες, αλλά αντίθετα εισέδυσαν στην Χαναάν ειρηνικά, σε μεταναστευτικά κύματα και μάλιστα ανοργάνωτα. Στη συνέχεια ένωσαν τη φωνή και τις δυνάμεις τους με τα κατώτερα λαϊκά στρώματα της Χαναάν και πολέμησαν τις ανώτερες τάξεις, τους φεουδάρχες και αρχηγούς των

πόλεων-κρατών της Παλαιστίνης για να καταλάβουν την εξουσία. Σε αρκετές περιπτώσεις το πέτυχαν, ιδιαίτερα όταν η Αίγυπτος αποδυναμωνόταν και ελάττωνε την πίεση στην ευρύτερη περιοχή. Προχώρησαν συν τω χρόνω στην ίδρυση θρησκευτικής αμφικτυονίας και ολίγον κατ' ολίγον συνέμειξαν τις εθνικές, πολιτικές και θρησκευτικές παραδόσεις των διαφόρων φυλών τους, που οδηγούσαν στην προέλευση του έθνους τους, εκ των οποίων παραδόσεων οι επικρατέστερες αφορούσαν στη μορφή του Θεού ως πολεμιστή και μπροστάρη στους αγώνες τους για την καθυπόταξη των γύρω λαών. Εξ' ου και η εμφάνιση του Θεού Γιαχβέ ως αιτία των κατακτήσεών τους και η αναφορά τους κατευθείαν σ' αυτόν, στις επιτυχίες αλλά και αποτυχίες τους (βλ. *Antonius H.J. Gunneweg, Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ ΕΩΣ ΤΗΝ ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΤΟΥ ΒΑΡ-ΚΟΧΒΑ*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλ. 1997). Μέσα από την επιστημονική έρευνα διαφαίνεται λοιπόν ότι η βία και η καταστροφή (τουλάχιστον στα γεγονότα που συνδέονται με τον Μωϋσή και τον Ιησού του Ναυή), δεν ήταν σε καθημερινή βάση ο τρόπος ζωής των Ισραηλιτών και μάλιστα μετά από επανειλημμένες εντολές του Γιαχβέ. ***Είναι επομένως αδιαμφισβήτητη αλήθεια για εμάς τους Χριστιανούς, και με επιστημονικό τρόπο δοσμένη πλέον, ότι ο Θεός της Παλαιάς Διαθήκης είναι ο ίδιος με τον Θεό της Καινής Διαθήκης και ενεργεί πάντα με αγάπη και φιλανθρωπία για τη σωτηρία των πλασμάτων του.***

Ισχυρίζονται γενικά οι αρχαιολάτρες ότι στην Παλαιά Διαθήκη υπάρχει καταγεγραμμένη μεγάλη ανηθικότητα και πως πρέπει γι' αυτό το λόγο ν' αρνηθούμε τη Βίβλο, τουλάχιστον στο πρώτο, το προχριστιανικό σκέλος της. Απλά και μόνο επισημαίνουμε ότι ***ενώ οι αρχαιοελληνικοί θεοί είναι οι ίδιοι ανήθικοι και βίαιοι, δίνοντας το κακό παράδειγμα στους ανθρώπους, ο Θεός στην Π.Δ., σε αντίθεση με τους θεούς του Ολύμπου, είναι ηθικά μοναδικός και άγιος, δίκαιος, παντοδύναμος, φιλάνθρωπος, αιώνιος και ελεύθερος από καταναγκασμούς. Οι άνθρωποι είναι φυσικό να έχουν και να πέφτουν σε αδυναμίες, που και πάλι με την βοήθειά Του και την μετάνοια τους οδηγούνται στον αγιασμό και τη σωτηρία τους.*** Οι θεοί όμως; Αν είναι οι ίδιοι ανήθικοι και κακοί, πόσο θεοί είναι; Απλή σύγκριση στον ηθικό τομέα των θεών του Ολύμπου με τον Θεό όπως παρουσιάζεται στην Αγία Γραφή τουλάχιστον, αποδεικνύει την ανεπάρκεια του Ολυμπιακού Πανθέου και την ανάγκη λύτρωσης των ανθρώπων δια της αποκαλύψεως του Χριστιανισμού. Οι θεοί του Ολύμπου είχαν βαρειά ελαττώματα, δεν ενδιαφέρονταν για την βελτίωση της ανθρώπινης διαβίωσης, συμπαθούσαν και αντιπαθούσαν έντονα, άλλους έβλαπταν και άλλους ωφελούσαν και υπάκουαν αναγκαστικά στη Μοίρα, ενώ δεν εστερούντο εξωσυζυγικών περιπετειών.

Πράγματι, με τις συγχωνεύσεις θεών των προελληνικών και ελληνικών φύλων, και τις εκτοπίσεις άλλων, των πιο ανίσχυρων, μετά από πολιτικές και πολεμικές ζυμώσεις σε πολλές περιπτώσεις, εμφανίζονται καταστάσεις που για την εποχή μας θα είχαν το χαρακτηρισμό βαρειάς ανηθικότητας. Λ.χ. η Γαία πήρε σύζυγο το γιο της Ουρανός. Ο Ουρανός έριχνε τα παιδιά του στα έγκατα της γης. Ο Κρόνος απέκοψε τα γεννητικά όργανα του πατέρα του. Ο Κρόνος και πάλι παντρεύτηκε την αδελφή του Ρέα, ενώ κατάπινε τα παιδιά του. Η Ήρα εμφανίστηκε να είναι αδελφή και σύζυγος του Δία και να έχει ασίγαστο μίσος προς τους Τρώες. Η Αθηνά

προέκυψε όταν ο Δίας κατάπιε τη σύζυγό του Μήτη. Ο Δίας και πάλι καθώς και ο Ποσειδώνας οργίζονταν και είχαν συζυγικές απιστίες (όπως και πολλοί άλλοι θεοί). Ο Ποσειδώνας πέτυχε με δόλο ερωτική μείξη με την αδελφή του Δήμητρα. Ο Ερμής ήταν προστάτης των κλεπτών και θεός της μαγείας. Στους χορούς προς τιμήν της Αρτέμιδος επικρατούσε ωμοφαγία, θυσιάζονταν άνθρωποι, ακόμη και ξένοι ναυαγοί. Η ιερή πορνεία ήταν η λατρεία της Αφροδίτης. Ο Άρης υπήρξε θεός βάνουσος, αιμοδιψής, άτιμος, υβριστής κ.λπ. Ο Ήφαιστος ήταν κουτσός γιατί ο Δίας τον εκσφενδόνισε, κρατώντας τον από το πόδι, στην Λήμνο. Οι Μαινάδες-Βάκχες, γυναίκες λάτρες του Διονύσου, ξέσχιζαν ζωντανά τα ζώα, τα καταβρόχθιζαν ωμά και επιδίδονταν σε όργια με θιάσους ανδρών. Μάλιστα ο Διόνυσος-Ζαγρέας γεννήθηκε από την Περσεφόνη, η οποία ήρθε σε ερωτική συνάφεια με τον μεταμορφωμένο σε φίδι Καταχθόνιο Δία, αν και ήταν κόρη του! (βλ. Αλεξ. Ν. Παρασκευόπουλου, *ΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑΙ*, Αθ. 1971, σελ. 134-198). Αυτή είναι η ηθική της Ιλιάδας και της Οδύσσειας, που κατά τους ελληνολάτρεις πολυθεϊστές περιέχει απείρως υψηλότερα ηθικά νοήματα σε σχέση με την Παλαιά Διαθήκη! Και βέβαια οι δωδεκαθεϊστές δεν είναι περισσότερο Έλληνες από εμάς τους χριστιανούς. Αν νομίζουν κάτι τέτοιο απλώς κάνουν μεγάλο λάθος. Όπως εμείς όμως δεν αρνούμαστε τα μυθολογικά έπη του Ομήρου και τον τιμάμε για το έργο του, άλλο τόσο δεν αρνούμαστε την συνέχεια του Ελληνισμού και την σύνδεσή του με τον Χριστιανισμό, διότι η ιστορία δεν κατευθύνεται από εμάς, αλλά από τον Θεό, για την σωτηρία καί του Ελληνισμού.

Ποιος είπε όμως ότι το αρχαίο ελληνικό πνεύμα είχε μια θρησκεία και λάτρευε μόνο ορισμένους θεούς, για να μείνουμε σήμερα σε αυτούς; Γιατί επιμένουν ορισμένοι αποκλειστικά στους 12 θεούς του Ολύμπου; Ενώ ο νεοελληνικός Διαφωτισμός έφτιαξε τον ελληνισμό ιδεολόγημα, πάνω στο οποίο βασίζονται οι σημερινοί αρχαιολάτρες παγανιστές, οι αρχαίοι Έλληνες δεν είχαν άγχος με την θρησκεία τους ή με την εθνικότητά τους. Δεν αγωνιούσαν να αποδείξουν ούτε ποιος είναι ο ανώτερος ή σωστότερος θεός, ούτε κατανοούσαν ριζικά την έννοια του ελληνικού έθνους. **Στο πρώτο σκέλος (το θρησκευτικό) είναι γνωστό ότι δεν υπήρξε συγκεκριμένη και σταθερή ελληνική θρησκεία στην ιστορία για να πρέπει εμείς σήμερα υποτίθεται να ξαναγυρίσουμε σ' αυτήν. Οι Έλληνες λάτρεψαν τόσο τη Μητέρα Θεά και τις χθόνιες θεότητες, όσο και τον Ουρανό, τους Ολύμπιους θεούς, τα Μυστήρια, τον Διόνυσο, τον Ορφέα κ.λπ. Όχι μόνο δηλαδή διαφορετικούς θεούς, αλλά και αντιφατικές μεταξύ τους λατρείες.** Ο Σεβ. Περγάμου Ιωάννης μας λέγει ότι και στην κλασική ακόμη εποχή η εισβολή και πολυπληθής λατρεία ανατολικών θεοτήτων δεν έχει όρια. Λατρεύεται πλάϊ στο Ολυμπιακό Πάνθεο η Μεγάλη Θεά, ο Άττις, ο Σαβάζιος, που ταυτίστηκε από τους Έλληνες με τον Διόνυσο και που στη Μικρά Ασία ταυτίστηκε με το Δία Ύψιστο και με το Θεό των Ιουδαίων (Σαβάζιος – Σαβαώθ). Στους Ελληνιστικούς χρόνους και εξής λατρεύθηκε ακόμη η Ίσιδα και ο Όσιρις. Για τον Πλούταρχο ο Όσιρις βασιλεύει μάλιστα στις ψυχές που, αφού χωρισθούν από τα σώματα, μεταφέρονται σε έναν άγιο τόπο, απ' όπου μπορούν να αντικρύσουν το άφατο κάλλος του (Παράδεισος για τους χριστιανούς). Ο κολασμός των αμαρτωλών ψυχών ήταν πανάρχαια ελληνική ιδέα. Ατόνισε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους και αναζωογονήθηκε κάτω από ιρανικές επιδράσεις. Σε κείμενα συναντάμε δίκες ψυχών, περιγραφές κολάσεως και των

ποινών που βασανίζουν τις αμαρτωλές ψυχές. Οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν ότι οι θεοί τιμωρούσαν μετά θάνατον, αλλά και στη ζωή, τους ασεβείς, τους φονιάδες και άλλες κατηγορίες αμαρτωλών, αλλά δεν καλλιέργησαν την ιδέα αμοιβής των εναρέτων μετά θάνατον. Στα Ηλύσια Πεδία, τον παράδεισο των αρχαίων, πήγαιναν όσοι είχαν μνηθεί σε μυστήρια (Ο Χριστιανισμός μίλησε αργότερα για 7 μυστήρια) [Σεβ. Περγάμου Ιωάννη Ζηζιούλα «Οι αρχαίες θρησκείες και η προχριστιανική θρησκευτικότητα», στον ΣΤ' τόμο Ιστορίας Ελληνικού Έθνους, Εκδοτικής Αθηνών].

Έπειτα, θρησκευολογικά, πολλές δοξασίες ανατολικές έχουν ιδιαίτερη σχέση με πολυθεϊστικές ελληνικές παραδόσεις. Πρόχειρα παραδείγματα είναι οι «Εποπτείες» και εμπειρίες του θείου, αλλά και οι διάφορες μορφές της θεωρίας της μετενσάρκωσης κ.ά. Γιατί λοιπόν να μείνουμε στο Δωδεκάθεο και γιατί απορρίπτεται από τους Έλληνες εθνικούς η εξέλιξη προς το Μονοθεϊσμό, αφού ο Ελληνισμός προόδευσε τόσο πολύ άλλωστε επειδή ακριβώς βασίστηκε στο εγγενές του άνοιγμα προς την αλήθεια; Μήπως όμως και ο Πλάτωνας, όταν ηρνείτο στην ουσία το διονυσιακό πνεύμα και τον Όμηρο και στρεφόταν προς την ορφική και πυθαγόρεια ηθική, δεν πιστοποιούσε την μετατόπιση του κέντρου βάρους του ελληνισμού από την πολυθεϊα στον μονοθεϊσμό; Διότι η θρησκευτικότητά του στην ουσία της είναι μονοθεϊστική. Δεν δίδαξε ο Πλάτωνας Θεό δημιουργό, αθάνατη ψυχή, το Επέκεινα ως παράδεισο, την άσκηση ως μεταμόρφωση της ηδονής σε θεάρεστο βίο, την ομοίωση με τον Θεό ως σκοπό της ζωής και σωτηρίας του ανθρώπου; Πόσο εβραϊκά είναι όλα αυτά για να είναι απόβλητα; Δεν είναι και διδασκαλίες της Παλαιάς Διαθήκης και του Χριστιανισμού, με αρκετές βέβαια διαφορές; [βλ. Βασίλη Ξυδιά: «"Οι Έλληνες" ξανάρχονται» και Φώτη Σχοινιά: «Ελληνισμός και Χριστιανισμός: ρήξη ή ζεύξη;», περιοδικό Σύναξη, τ. 69, 1999]. **Και πόσο ξενόφερτος είναι ο Χριστιανισμός, τη στιγμή που το μωσαϊκό των εισαγόμενων θεοτήτων στην αρχαία Ελλάδα δεν είχε όρια;** Γιατί ο Ηρόδοτος επισημαίνει την Αιγυπτιακή καταγωγή του δωδεκάθεου; (Αι Θρησκείαι, Παρασκευόπουλου, σελ. 135). Γιατί στον Όμηρο ορισμένο θεοί είναι με το μέρος των Τρώων και άλλοι με το μέρος των Ελλήνων; Μήπως αυτό φανερώνει ότι οι υποστηρίζοντες τους Τρώες θεοί ήσαν εισαγόμενοι; Γιατί οι λάτρεις του 12 θεού δεν αρνούνται το τηλέφωνο, το κινητό, τον ηλεκτρισμό, τον Ηλεκτρονικό Υπολογιστή κ.α., αφού δεν τα εφεύραν Έλληνες; (Μια τάξη..., σελ. 59,60).

Υπήρξε ποτέ εθνική ομοιογένεια στην αρχαία Ελλάδα; Φυσικά και δεν υπήρξε, με τον τρόπο που υπάρχει σήμερα, εθνική συνείδηση στους αρχαίους Έλληνες, παρά τα όσα ισχυρίζονται οι ελληνολάτρες νοσταλγοί. **Για τους Έλληνες προγόνους μας κριτήριο ελληνικότητας ήταν η αρετή και η παιδεία, όχι η βιολογία, το ίδιο αίμα και η φυλετική καθαρότητα.** Η λατρεία τους και ο γνήσιος έρωτάς τους ήταν η Πόλη τους. Αυτήν είχαν συνδέσει με τη ζωή τους, τη δημιουργία τους, το σκοπό της υπάρξεώς τους. Αυτή ήταν και το κράτος τους και η πατρίδα τους. Απόδειξη, οι συνεχείς πόλεμοι μεταξύ των διαφόρων Πόλεων-κρατών, αλλά και τα έργα του Θουκυδίδου, οι λόγοι του Δημοσθένους και η Πολιτεία του Πλάτωνα, που στην ουσία υμνούν το μεγαλείο της αρχαίας Πόλης-κράτους, που ήδη περνούσε στην ιστορία και γινόταν παρελθόν. Υπενθυμίζουμε: α) τις γνωστές θέσεις του Ισοκράτη, ότι Έλληνας είναι εκείνος που, αν και βάρβαρος, ζει και βιώνει παιδεία ελληνική, αλλά και β) την ζωή, φιλοσοφία και πολιτική του

γνησίου Έλληνας Μεγάλου Αλεξάνδρου. Αυτός δεν δίστασε, επειδή το όραμά του ξεπερνούσε κατά πολύ το μυωπικό εθνικισμό των συγχρόνων μας αρχαιολατρών, να διαβλέψει σε μια πολυπολιτισμική, πολυγλωσσική και πολυφυλετική κοινωνία, στην ουσία της εμποτισμένη με τις αξίες του Ελληνισμού, όπου, όπως μας διασώζει ο Πλούταρχος, ο Έλληνας θα ξεχώριζε από το βάρβαρο μόνο ως προς την αρετή, την καλωσύνη και το ευ ζην, ενώ όλα τα άλλα, ενδυμασία, τροφή, γάμοι, ήθη, πόλεις κ.λπ., θα ήσαν κοινά. Όπως και στον Ελληνισμό επομένως, έτσι και στον Χριστιανισμό, η αλήθεια έρχεται από το μέλλον, και τα δύο αυτά μεγέθη, περνώντας μέσα από την οικουμενικότητα του Μεγάλου Αλεξάνδρου και την κοσμοπολίτικη ατμόσφαιρα των ελληνιστικών χρόνων, ενώθηκαν αργότερα δια του εξελληνισμού της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και απετέλεσαν την Ρωμανία – Βυζάντιο με την πανσπερμία των λαών της. **Έκτοτε ο Ελληνισμός δεν βασιίζεται στην φυλετική καθαρότητα, πράγμα αδιανόητο μέσα στα τόσες χιλιάδες χρόνια ιστορίας, αλλά στην «ελληνική γλώσσα και κουλτούρα και στην χριστιανική πίστη»** [βλ. Φώτη Σχοινά, όπου ανωτέρω].

Να δεχθούμε ακόμη Ελληνική μοναδικότητα και πρωτιά σε όλα; Δυστυχώς για τους δωδεκαθειιστές ισχύει ιδιαίτερα κάτι τέτοιο. Οι αρχαιολάτρες νεοπαγανιστές βλέπουν τα πάντα μέσα από τη γραμμή του Διαφωτισμού, τύπου Κοραή και των ομοίων του, και φαντασιώνονται ένα μόρφωμα ελληνικό που δεν υπήρξε ποτέ, επισημαίνει ο Βασίλης Ξυδιάς σε σχετικό άρθρο του. Μια θρησκευτική, φιλοσοφική, φυλετική και βιολογική ελληνική πρωτιά και ιδιαιτερότητα που συνεχίζεται εξ αρχής μέχρι και σήμερα. Μια ελληνική ομοιομορφία πανανθρωπίνως ανώτερη απ' όλους τους πολιτισμούς, σε όλους τους τομείς, απ' όπου και όλα τα άλλα έθνη άντλησαν για να υπάρξουν και να προοδεύσουν. Ένα τέτοιο μυθολογικό και ψυχολογικό άλλοθι προσδίδει απόλυτο χαρακτήρα και καθολικό συνάμα στην αξία –φυσική ή μεταφυσική– του ελληνισμού, χωρίς να χρειάζεται για να πείσει την επίκληση πνευματικών πανανθρωπίνων ή πολιτιστικών αξιών και κριτηρίων. Ό,τι δηλαδή είναι ελληνικό θεωρείται εκ των προτέρων και χωρίς συζήτηση άξιο, σωστό και χρήσιμο. Οι «Άλλοι», όσοι δεν ανήκουν στην αμιγή φυλετική ελληνικότητα, που είναι απρόσβλητη και απρόσμηκτη από ξένα στοιχεία, αποτελούν κίνδυνο αφελληνισμού και τους πρέπει εξολόθρευση, διότι προσβάλλουν το όμαιμον, το αυτόχθονον, το ομόθρησκον κ.λπ. **Είναι φυσικό βέβαια τέτοιες θέσεις να υποθάλπουν ακροδεξιές και φασιστικές τάσεις.**

Γράψαμε, και ενοχλήθηκαν, ότι: «Η επιστήμη δεν συγκρούεται με την αλήθεια της Αγίας Γραφής.» Μόνο κακοθελητές και ημιμαθείς εκπρόσωποί τους συγκρούονται. Διότι η Αγία Γραφή μας διδάσκει όχι πως είναι κατασκευασμένος ο κόσμος, αλλά ποιος δημιούργησε τον κόσμο. Όχι ποια είναι η βιολογική λειτουργία των επιμέρους οργάνων του ανθρωπίνου σώματος, αλλά ποιος είναι ο ποιητής του ανθρώπου και πως ο τελευταίος θα επιτύχει τον αγιασμό και τη θέωσή του. Ακόμη δηλαδή κι αν ο κόσμος δημιουργήθηκε εξελικτικά μέσα από πορεία εκατομμυρίων ετών, καθόλου δεν βλάπτεται το νόημα της Αγίας Γραφής. Αν ο σκοπός του πρώτου κυττάρου που εμφανίσθηκε στα βάθη κάποιου ωκεανού ήταν να γίνει τελικά άνθρωπος, δεν υπάρχει στα μάτια μας και για την περιορισμένη γνώση μας μεγαλύτερο θαύμα από αυτό. Και μας γεμίζει με αγάπη προς τον Θεό και με δέος και θαυμασμό για την φιλόανθρωπη πρόνοια και άπειρη δύναμή Του». Δεν αποτελεί

λοιπόν επιστημονικό βιβλίο η Παλαιά Διαθήκη, αλλά χρησιμοποιεί την επιστημονική γλώσσα της εποχής της για να αναφερθεί σε υψηλά θεολογικά νοήματα. Εκεί όμως που κάνει επιστήμη, το κάνει σωστά και έγκυρα. Ας δούμε μερικά παραδείγματα: Έρχονται σήμερα οι επιστήμονες να επιβεβαιώσουν ότι το σύμπαν είχε μια αρχή, σύμφωνα με τη θεωρία της Μεγάλης Εκρήξεως [ΕΝ ΑΡΧΗ ΕΠΟΙΗΣΕ Ο ΘΕΟΣ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΓΗΝ], ότι η γη ήταν σκοτεινός νεφελοειδής [Η ΓΗ ΗΝ ΑΟΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΟΣ], ότι ανέτειλε για τη γη κάποτε ο ήλιος [ΓΕΝΝΗΘΗΤΩ ΦΩΣ], ότι όλα έγιναν σταδιακά δια των γεωλογικών αιώνων [ΟΙ ΕΞΙ ΗΜΕΡΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ], ότι σχηματίστηκε ο στερεός φλοιός και φάνηκε η ξηρά [ΣΥΝΑΓΩΓΕΣ ΥΔΑΤΩΝ ΥΠΟΚΑΤΩ ΤΟΥ ΣΤΕΡΕΩΜΑΤΟΣ], αφού δημιουργήθηκε η ατμόσφαιρα [ΣΤΕΡΕΩΜΑ] κ.λπ. Άλλωστε όλη η σειρά δημιουργίας της Γένεσης (ωκεανός-φυτά-ζώα-άνθρωπος) έρχεται σε απολύτη συνάφεια με τις σύγχρονες γεωλογικές και κοσμολογικές ανακαλύψεις (Ανδρέα Κεφαλληνιάδη, «Μια τάξη γεμάτη απορίες», εκδ. 'Φωτοδότες', σελ. 24-27).

Πότε δημιουργήθηκε όμως ο πρώτος άνθρωπος, σύμφωνα με τη βιβλική διήγηση: Χρονολογικά, αφού εμφανίζεται ως γεωργός και κτηνοτρόφος στην Γένεση και η γεωργία γνωρίζουμε ότι ξεκίνησε στη Μεσοποταμία γύρω στο 10.000 π.Χ., **ο νους του ιερού συγγραφέα δεν μπορεί να πάει πιο πίσω από την εμφάνιση του ανθρώπου ως καλλιεργητή γης.** Δηλαδή δεν του περνά ούτε καν σαν ιδέα ότι οι άνθρωποι ίσως εξελίχθηκαν σε διάστημα εκατομμυρίων ετών μέχρι να οδηγηθούν στον homo sapiens (σύγχρονο άνθρωπο), **ούτε τον ενδιαφέρει να περιγράψει επιστημονικά την βιολογική εξέλιξη του ανθρωπίνου γένους στον πλανήτη μας.** Σκοπός του είναι να περιγράψει με βάση όσες παραλλαγές μυθικών εικόνων και πραγματικών καταστάσεων γνωρίζει το νόημα της ύπαρξης του ανθρώπου πάνω στη γη και το σκοπό της ζωής του. Δεν κάνει αυτούσια επιστήμη, αλλά θεολογία. Εξάλλου όλοι οι αρχαίοι λαοί διαθέτουν προϊστορία, που με βάση τα γραπτά μεταγενέστερα κείμενά τους δεν αναμοχλεύεται πριν το 10.000 - 8.000 π.Χ. Ας αφήσουμε λοιπόν τις ενδείξεις, και μόνο, περί ύπαρξης νοήμονος ανθρώπου ακόμα και 2.000.000 π.Χ., διότι δεν επαληθεύεται στην πράξη. Μόνο εικασίες έχουμε μέχρι σήμερα. Μήπως ο Όμηρος άλλωστε ή οι Έλληνες φιλοσοφοεπιστήμονες είχαν περιγράψει στα έργα τους μια εξέλιξη του ανθρώπου εκατομμυρίων ετών; Δεν τους αδικούμε αν τους συγκρίνουμε με τους σημερινούς επιστήμονες; Θυμίζουμε πάντως το απόφθεγμα του Γαλιλαίου, ο οποίος πολύ σωστά είχε πει: **«Η Βίβλος δεν αποβλέπει να μας πληροφορήσει πώς έγιναν οι ουρανοί, αλλά πώς θα πάμε στους ουραμούς».** Και εκείνο του Μ. Βασιλείου: «Ο Θεός προστάζει να προηγηθούν τώρα (τότε) -σαν κάποια σπέρματα της φύσης- οι απαρχές κάθε ζωικού γένους, ενώ κρατάει το πλήθος τους για τη μετέπειτα εξέλιξη» (Εις την Εξαήμερον, Ρ.Γ. 29,149).

Εννοείται πως τα βιβλία της Αγίας Γραφής (Α.Γ.) απηχούν συνθήκες της εποχής εκείνης, κοινωνικές, πολιτιστικές κ.λπ. που έχουν πια αλλάξει. Αν πολλοί βρίσκουν ξεπερασμένες της ιδέες της Α.Γ., αυτό συμβαίνει γιατί μπερδεύουν την εξωτερική εικόνα με το λυτρωτικό μήνυμα που αυτή περιέχει. Άλλο αλήθεια και άλλο ιστορικό πλαίσιο, που μεταβάλλεται συνεχώς από εποχή σε εποχή. Να μην προσπαθούμε επομένως να βγάλουμε επιστημονικά συμπεράσματα από τις βιβλικές διηγήσεις που ούτε κατά διάνοια

είχαν οι συγγραφείς τους. **Είναι θέμα ανάρμοστης στάσης απέναντι στη Βίβλο να την χρησιμοποιούμε σήμερα ως επιστημονικό βιβλίο και να την απορρίπτουμε γι' αυτό.** Το ίδιο ισχύει και για τις κοινωνικές αντιλήψεις των τότε εποχών που είναι διαφορετικές από τις δικές μας. Δεν είναι η Αγία Γραφή ένα βιβλίο κοινωνιολογίας ή κοινωνικού σαβουάρ βιβρ, αλλά μέσα στις κοινωνικές συνθήκες τις εποχής εκείνης αποκαλύπτει το θέλημα του Θεού. Π.χ. στην ελληνορωμαϊκή κοινωνία των αρχών του Χριστιανισμού, και στα χρόνια του απ. Παύλου, η θέση της γυναίκας σε σχέση με τον άνδρα έπρεπε να φαίνεται και εξωτερικά με ορισμένα διακριτικά σημάδια, όπως καλύπτρα στο κεφάλι κατά την ώρα της λατρείας, να μην μιλάει καθόλου και να σκύβει το κεφάλι κ.α. Σήμερα όχι μόνο δεν ισχύουν αυτά, αλλά είναι γνωστός ο αναβαθμισμένος ρόλος της γυναίκας σε πολλούς τομείς της ζωής.

Αρχαιολογικά και ιστορικά αναξιόπιστη η Π.Α.; Όχι βέβαια! Αρχαιολογικές ανακαλύψεις υποστηρίζουν τις εξιστορήσεις της. Να μερικά παραδείγματα:

-Η παλαιά ισχυρή αυτοκρατορία των Χετταίων ή Χιττιτών εθεωρείτο κάποτε μύθος, διότι αναφερόταν σ' αυτήν μόνο η Παλαιά Διαθήκη. Την 3^η όμως δεκαετία του 20^{ου} αιώνα, ανασκαφές στο χωριό Βογάζκιοϊ, στο βόρειο τμήμα της Κεντρικής Μικράς Ασίας, έφεραν στο φως 10.000 περίπου πινακίδες σφηνοειδούς γραφής που έριχναν φως στην πολύ σημαντική ιστορία τους. -Αρχαιολογικά πιστοποιήθηκε ότι τα ήθη και έθιμα, το νομικό και κοινωνικό καθεστώς της πατριαρχικής περιόδου εναρμονίζονταν με εκείνα των πόλεων της Νούζι, της Μαρί, της Αλαλάχ, της Χαττούσας, και ότι δεν είναι μεταγενέστερη ισραηλιτική ιστορία. Λόγου χάρη: Έθιμα κληρονομικού δικαίου (π.χ. πρωτοτόκια), υιοθεσία δούλων για κληρονομιά περιουσίας (Αβραάμ-Ελιέζερ), η κατοχή αγαλματιδίων τοπικών θεοτήτων ως τίτλος κληρονομικών δικαιωμάτων (κλοπή των τεραφίμ του Λάβαν από την γυναίκα του Ιακώβ, τη Ραχήλ), συμβόλαια «δανεικής μήτρας», όπως θα λέγαμε σήμερα, που ίσχυαν μεταξύ αφέντη και δούλης (υπόθεση Αβραάμ και Άγαρ), επίσημες πράξεις όπου η σύζυγος αποκτούσε δικαιώματα και αδελφής (Αβραάμ-Σάρρα), συμφωνίες αγοράς ακινήτων ή τμημάτων αγρών, που συμπίπτουν με τις περιγραφόμενες μεταξύ Αβραάμ και Εφρών διαπραγματεύσεις (23,3-19/23,17) κ.λπ. -Επιβεβαιώθηκε ακόμη ότι όταν ο Αβραάμ αφίχθη στη Χαναάν, η κοιλάδα του Ιορδάνη είχε κατοικηθεί με πάνω από 70 οικισμούς (αναφέρονται διάφοροι οικισμοί και πόλεις στα βιβλικά κείμενα της Γενέσεως), ενώ παλαιότερα οι ιστορικοί πίστευαν ότι τα γύρω μέρη ήταν ακατοίκητα. -Ιστορική αποδείχθηκε και η πολεμική γεωγραφική γραμμή εισβολής των τεσσάρων βασιλέων της Μεσοποταμίας εναντίον των πέντε βασιλέων της Ιορδανικής κοιλάδας, καθώς και η συνεισφορά και νίκη του Αβραάμ υπέρ των πέντε, για να σώσει τον ανηψιό του Λώτ (Γεν. 14,1-16). -Ο Ισαάκ, οι γιοιό και οι εγγονοί του είχαν σε χρήση ως υποζύγια τις καμήλες; Όχι, έλεγαν πριν από μερικά χρόνια και εθεωρείτο η πληροφορία αυτή αναχρονισμός της Βίβλου. Ανακαλύφθηκαν σε ανασκαφές όμως της Μαρί κόκαλα καμήλας των χρόνων μέχρι και 2.400 π.Χ., αλλά και κυλινδρικές σφραγίδες της βορείου Μεσοποταμίας, οι οποίες εμφανίζουν καμήλες να μεταφέρουν φορτία και επιβάτες. -Τα 20 αργύρια με τα οποία οι αδελφοί του Ιωσήφ τον πούλησαν σε εμπόρους Μαδιανίτες (Γεν. 37,1-28) ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, δεδομένου ότι οι ανακαλυφθέντες νόμοι του Χαμουραμπί πράγματι ορίζουν την ίδια διατίμηση δούλου κατά τον 18^ο αιώνα π.Χ., δηλαδή στην συγκεκριμένη Βιβλική περίοδο. -Οι τίτλοι «ινοχόος» και

«αρτοποιός» αποδείχθηκαν αυλικοί τίτλοι καθιερωμένοι στο αιγυπτιακό ανάκτορο, ενώ οι «μάγοι» ως ισχυρή κοινωνική τάξη, και ούτω καθεξής (βλ. Γεωργίου Α. Χατζηαντωνίου, «Ιστορική εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη», εκδ. 'Ο Λόγος', Αθήνα, σελ. 22-53).

Πόση σχέση έχει με τους μύθους της εποχής της η Π.Δ.; Καμμία:

Οι φυσιολατρικές θρησκείες της αρχαίας Ανατολής στηρίζονταν σε θεούς που πέθαιναν και ανασταίνονταν μιμούμενες την εναλλαγή των εποχών και βασιζόμενες στην ανάγκη σποράς και συγκομιδής των καρπών, ένεκα της μεγάλης σημασίας της γης για τη ζωή των ανθρώπων (Όσιρις, Ταμμούζ, Βάαλ κ.ά.). Η θεολογία εν τούτοις της Π.Δ. κόβει τη σχέση της με παρόμοιες μυθολογίες και τελετουργίες, εμφανίζοντας τον Ένα και μοναδικό Θεό να είναι Κύριος της ζωής και του θανάτου, να επενεργεί στη φύση ανανεώνοντάς την, να ελέγχει η δύναμή του ακόμα και τον Άδη και να ζωοποιεί τους νεκρούς ανακαλώντας τους από τον Άδη (βλ. θαύματα προφητών Ηλία και Ελισαίου) [*Λεξικό Βιβλικής Θεολογίας*, λήμμα 'Ανάσταση', Άρτος Ζωής, Αθ. 1980].

Σημαντικές αλήθειες της Π.Δ. σε αντιδιαστολή με σύγχρονες της μυθικές διηγήσεις (βαβυλωνιακές, αιγυπτιακές, χαναανιτικές, ελληνικές) :

ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ	ΣΤΟΥΣ ΜΥΘΟΥΣ
Ο Θεός είναι ένας, δεν έχει αρχή και τέλος, υπάρχει πάντα, αιώνια.	Οι θεοί είναι πολλοί, γενιούνται μερικές φορές θνητοί και μεταλλάσσονται στην πορεία σε αθάνατους.
Ο Θεός υπάρχει έξω από κάθε ύλη	Οι θεοί, ο κόσμος και οι άνθρωποι βρίσκονται σε διαρκή ανάμειξη.
Ο κόσμος είναι δημιούργημα της αγάπης του Θεού.	Ο κόσμος είναι αποτέλεσμα σύγκρουσης και πάλης μεταξύ θεών.
Ο Θεός αγκαλιάζει με στοργή και φροντίδα όλους τους ανθρώπους.	Οι θεοί έχουν ανθρώπινα πάθη και αδυναμίες.
Ο Θεός ελευθερώνει τον άνθρωπο από τους φόβους του μπροστά στα φυσικά φαινόμενα.	Τα φυσικά φαινόμενα είναι θεοί και οι άνθρωποι φοβούνται και υποδουλώνονται σ' αυτά.

Και ας προσπαθήσει ο ικανότερος ερευνητής να αποδείξει πώς είναι δυνατόν ανθρωπίνως να παραμένουν οι εβραίοι μονοθεϊστές προ Χριστού, μέσα σε 2.000 χρόνια ιστορίας τους, αν και περιστοιχίζονταν συνεχώς από πολυθεϊστικούς λαούς και φυλές και είχαν δεχθεί τεράστιες επιδράσεις από ειδωλολατρικές συνήθειες και περιβάλλοντα. Αυτό μπορούσε να γίνει μόνο με επέμβαση του ίδιου του Θεού.

Αλλά και η προσπάθεια των αρχαιολατρών να παρουσιάσουν κοινή ταυτότητα Εβραϊσμού και Χριστιανισμού με τους όρους

«Ιουδαιοχριστιανοί» ή «Εβραιοχριστιανοί» και τα παρόμοια πέφτει στο

κενό, αφού είναι σε όλους τους έχοντες στοιχειώδη σχέση με τα πράγματα ερευνητές γνωστό πως οι Εβραίοι πολέμησαν όχι μόνο τους γνήσιους και εκ Θεού προερχόμενους προφήτες, τους οποίους απέρριψαν, βασάνισαν ή θανάτωσαν, αλλά και τον Χριστιανισμό κυνήγησαν, από την πρώτη στιγμή που ξεχώρισε από την Ιουδαϊκή συναγωγή, στο πρόσωπο του Χριστού, των αποστόλων και των μετέπειτα αγίων της Εκκλησίας.

Τα παραδείγματα είναι πάρα πολλά για να καταγραφούν εδώ. Μνημονεύουμε απλώς την λυσσαλέα επίθεση των Εβραίων στον Μεσσία Χριστό, τον οποίον και σταύρωσαν, τον φόνο του Ιακώβου, τον λιθοβολισμό του διακόνου Στεφάνου, ο οποίος μάλιστα τους αποκαλεί σκληροτράχηλους και απερίτμητους «ταις καρδίαις.... ως οι πατέρες υμών και υμεις. Τίνα των προφητών ουκ εδίωξαν οι πατέρες υμών;» (Πρ. 7,51 κ.ε.). Θυμίζουμε τους διωγμούς που διοργάνωνε ο τότε Σαούλ, αλλά και εκείνους που υπέστη ο απ. Παύλος στη μετέπειτα χριστιανική ζωή του ως απόστολος των εθνών. Ακόμη, τα λόγια του Ιησού: «*Ει τέκνα του Αβραάμ έστε, τα έργα του Αβραάμ ποιείτε .... υμείς εκ του πατρός του διαβόλου εστέ και τας επιθυμίας του πατρός υμών θέλετε ποιείν*» (Ιω. 8,39 κ.ε.).

Την διαχωριστική γραμμή Χριστιανισμού-Ιουδαϊσμού αποδεικνύει με τα λόγια του ο απ. Παύλος, επισημαίνοντας ότι την αποκεκρυμμένη και μυστηριώδη σοφία του Θεού κανείς από τους άρχοντες του αιώνος τούτου δεν γνώρισε (εννοούνται και οι άρχοντες των Εβραίων). Διότι, όπως λέγει, αν την είχαν γνωρίσει δεν θα είχαν σταυρώσει τον Κύριο της Δόξης (δηλαδή τον Ιησού Χριστό) (Κορ. Α' 2,7-8).

Αντίθετα το μήνυμα της Π.Α. είναι παγκόσμιο, και δεν περιέχει μόνο την θρησκευτική ιστορία του Ισραήλ.

Παράλληλα διασώζει πολύτιμα ιστορικά στοιχεία και για τους γειτονικούς με το Ισραήλ λαούς και ιδιαίτερα για τους Ασύριους, τους Αιγύπτιους, τους Βαβυλώνιους, τους Πέρσες και τους Έλληνες. Στις αρχές της η Π.Α. παρουσιάζει το Θεό να ενεργεί για όλη την ανθρωπότητα, ενώ η μέριμνα του Θεού συνδέεται πάντα με τον κόσμο ολόκληρο. Στον Αβραάμ υπόσχεται ο Θεός ότι **μέσω αυτού «ενευλογηθήσονται πάσαι αι φυλαί της γης»** (Γεν. 12,3). Οι προφήτες οραματίζονται μια εποχή όπου το καλό θα επικρατήσει παγκοσμίως και ο Μεσσίας που προαναγγέλλεται θα είναι ο σωτήρας όλων. Ο Μιχαίας προφητεύει ότι **«θάρθουνε μέρες που ο Θεός θα κρίνει ανάμεσα σε πολλούς λαούς, το δίκιο θα αποδώσει σε έθνη δυνατά και μακρινά»** και μέρες που **«ξίφος δεν θα σηκώνει το ένα έθνος στο άλλο ενάντια και πια δεν θα μαθαίνουν να πολεμούν»** (4,3-4). Ο Δούλος του Θεού του Ησαΐα υπηρετεί το σχέδιο του Θεού για τη σωτηρία του κόσμου. Η νέα διαθήκη που αναγγέλλει ο Ιερεμίας θα είναι χαραγμένη στις καρδιές των ανθρώπων, θα έχει πανανθρώπινο χαρακτήρα. Και ο προφήτης Δανιήλ προεξαγγέλλει μια βασιλεία που δεν θα καταστραφεί ποτέ, που για τους χριστιανούς είναι η βασιλεία του Μεσσία Χριστού. Ο προφήτης Ιωνάς παίρνει εντολή να κηρύξει στη Νινευί των Ασσυρίων και να σώσει εκατόν είκοσι χιλιάδες ανθρώπους από καταστροφή, αλλά και πολλά ζώα, όπως του λέει ο Θεός. Και τέλος ο προφήτης Ιωήλ παρουσιάζει το Θεό να λέει:

«Εκείνο τον καιρό το Πνεύμα μου πλουσιοπάροχα θα το χαρίσω σε κάθε άνθρωπο. Οι γιοί και οι κόρες σας θα κηρύξουν το μήνυμά μου» (3,1-2), όπως πραγματοποιήθηκε την ημέρα της Πεντηκοστής.

Είναι λάθος ακόμη να πιστεύεται ότι η Π.Δ. είναι ανθελληνική. Αυτό που συνήθως 'χτυπάνε' οι αρχαιολάτρες είναι το «ανθελληνικό» χωρίο της Παλαιάς Διαθήκης που βρίσκεται στο προφητικό βιβλίο του Ζαχαρία (κεφ. 9,13), το οποίο «στρέφεται εναντίον του βασιλιά Αντιόχου Δ' του Επιφανή, που ανήκε στη δυναστεία των Σελευκιδών και βασίλευσε στην Παλαιστίνη από το 175 ως το 164 π.Χ. Ο Αντίοχος, σε αντίθεση με τους προκατόχους του, προσπάθησε με τη βία να κάνει τους Ιουδαίους να αρνηθούν την πίστη τους. Μέσα σε τρεις ημέρες φονεύτηκαν από τους στρατιώτες του Αντιόχου 80.000 Ιουδαίοι άνδρες, γυναίκες και παιδιά! Αμέσως μετά μπήκε ο ίδιος στο ναό των Ιεροσολύμων και τον βεβήλωσε. Όσοι από τους Ιουδαίους απέμειναν προσπάθησε δια της βίας να τους κάνει να λατρεύσουν τα είδωλα. Κατάργησε την ιουδαϊκή θρησκεία κι έκαψε τα θρησκευτικά τους βιβλία. Για όσους δεν συμμορφώνονταν η τιμωρία τους ήταν ο θάνατος! Ο διωγμός του Αντιόχου ήταν λογικό να προκαλέσει την αντίδραση των Ιουδαίων, οι οποίοι επαναστάτησαν, και μετά από πολλούς αγώνες κερδισαν την ελευθερία τους. Ωστε η προφητεία «εξεγερώ τα τέκνα σου, Σιών, επί τα τέκνα των Ελλήνων» (Ζαχ. 9,13) εκπληρώθηκε όταν οι Ιουδαίοι δικαίως εξεγέρθησαν κατά της τυραννικής εξουσίας του Αντιόχου». (Μια τάξη..., σελ. 51,52). **Μήπως έπρεπε άραγε να καθήσουν άπραγοι οι Ιουδαίοι ώστε να σφαγούν ανελέητα ή να μην επιχειρήσουν να αποτινάξουν τον απαίσιο ζυγό; Θα ήταν τότε πατριώτες;** Και από όλο αυτό το αίμα, την απελπισία και το θάνατο, εμείς κρατήσαμε μόνο την ανθελληνική, δίκαιη για τις τότε συνθήκες, αυτή ρήση στην Π.Δ.; Ας μην υποβιβάζουμε την νοημοσύνη των αναγνωστών μας, εκτός κι αν δεν μας ενδιαφέρει η αλήθεια, αλλά τα δικά μας ιδιοτελή συμφέροντα.

Από όλα τα παραπάνω συμπεραίνουμε πως **το μήνυμα της Παλαιάς Διαθήκης είναι πολύπλευρο και υψηλό.** Δεν πρόκειται για ένα «ανυπόστατο», «μη ιστορικό» και «αντιεπιστημονικό» βιβλίο, όπως θέλουν να παρουσιάσουν την Αγία Γραφή οι πολυθεϊστές, αλλά για μια πολύ υψηλή θεολογία, που εκφράζεται αποκαλυπτικά, θεόπνευστα και με τη συνεργασία Θεού και ανθρώπων στο διάβα της ιστορίας, ακριβώς για την σωτηρία των τελευταίων. Μας μιλά για την ύπαρξη προσωπικού Θεού, για την παντοδυναμία του, την πρόνοια του, την αγιότητά του, την αγάπη του για τον άνθρωπο και την κτίση. Επισημαίνει ακόμη την μετάνοια και την ταπείνωση ως μόνο δρόμο για την τελειοποίηση του ανθρώπου και για την ένωση μαζί Του. Μας λέγει, τέλος, ότι όσο απομακρυνόμαστε από τον Θεό επικρατεί το χάος, η απαξία και το μηδέν, καθημερινοί ιστορικοί και ορατοί κίνδυνοι για το ανθρώπινο γένος.

Λίγα λόγια, τέλος, για την συνάντηση Ελληνισμού-Χριστιανισμού, που μόνο οι αρχαιοελληνιστές δωδεκαθεϊστές πολεμούν και δεν αναγνωρίζουν:

«Το χριστιανικό μήνυμα της σωτηρίας ξεκινώντας από τα Ιεροσόλυμα, γρήγορα κατέκτησε όλο τον τότε γνωστό κόσμο. Το έδαφος για την επαφή του με τον ελληνικό πολιτισμό είχε προετοιμαστεί λίγους αιώνες πριν τον ερχομό του Χριστού

με τις εκπολιτιστικές εκστρατείες του Μ. Αλεξάνδρου. Πιο άμεση όμως επαφή απέκτησε όταν με το κήρυγμα του Αποστόλου Παύλου ο Χριστιανισμός ρίζωσε στον ελληνικό χώρο» (*Βήματα Πίστης και Ζωής, ΟΕΔΒ, 2000*)..... Από τον 3^ο αιώνα π.Χ. έως τον 4^ο αιώνα μ.Χ. και λίγο αργότερα η έννοια του Ελληνισμού **δεν αναφερόταν σε μια συγκεκριμένη φυλή**, αλλά στην παιδεία και τον πολιτισμό που χαρακτήριζε τη ζωή σχεδόν όλων των λαών της Μεσογείου..... Τους τρεις πρώτους μεταχριστιανικούς αιώνες μπήκαν οι βάσεις για μια γόνιμη και δημιουργική συνεργασία ανάμεσα στους δύο κολοσσιαίους πολιτισμούς..... Οι εκατέρωθεν αντιδράσεις .... **που ήταν αποτέλεσμα παρανοήσεων και φανατισμού**, ξεπεράστηκαν ιδιαίτερα με το έργο των Τριών Ιεραρχών. Από τότε και καθόλη τη διάρκεια του Βυζαντίου, αλλά και στην περίοδο της τουρκοκρατίας, Ελληνισμός και Χριστιανισμός βάδισαν σε παράλληλους δρόμους, **βάζοντας στο περιθώριο ακραίες και φανατισμένες φωνές που ζητούσαν τη σύγκρουση μεταξύ τους. Η συγγένεια που υπήρχε ανάμεσα στους δύο αυτούς πολιτισμούς οδήγησε και τους δύο να προσφέρουν τις αξίες τους για να διαμορφωθεί το ελληνορθόδοξο πνεύμα. ....Αυτή η σύζευξη αποδείχθηκε σωτήρια, όχι μόνο για το ελληνικό έθνος, αλλά και για ολόκληρο τον κόσμο, αφού πάνω σ' αυτή θεμελιώθηκε ο σύγχρονος δυτικός πολιτισμός**.... Ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες διαμόρφωσης του πολιτισμού είναι και οι θρησκείες. Έτσι, ο Χριστιανισμός στην ιστορική του πορεία συνέβαλε αποφασιστικά στη δημιουργία και στην ανάπτυξη του πολιτισμού, εισφέροντας στους κάτωθι τομείς:

- Η γέννηση και το έργο του Θεανθρώπου Χριστού έγινε τομή στην παγκόσμια ιστορία και χρονολόγηση και απαλλάχθηκε η θρησκεία από ειδωλολατρικά στοιχεία και δεισιδαιμονίες.
- Πρόσφερε ένα πλέγμα υψηλών πνευματικών αξιών (αγάπη, συγχωρητικότητα, εγκράτεια, πραότητα κ.τ.λ.) που εξύψωσαν την προσωπική και κοινωνική ζωή των ανθρώπων.
- Στον τομέα της τέχνης αναπτύχθηκαν η μουσική, η αρχιτεκτονική, η ζωγραφική, η υμνογραφία και η ποίηση και διασώθηκαν στις μοναστηριακές βιβλιοθήκες αρχαίοι πάπυροι και περγαμηνές, στοιχεία ανεκτίμητα για την παγκόσμια ιστορία (π.χ. Άγιον Όρος).
- Την εποχή του Βυζαντίου εκχριστιανίστηκαν και εκπολιτίστηκαν λαοί του Βορρά (Σλάβοι, Ρώσοι, Βούλγαροι) και της Δύσης (Σκανδιναβοί, Γερμανοί) και ο δυτικός Χριστιανισμός θεμελίωσε τον σύγχρονο ευρωπαϊκό και αμερικανικό πολιτισμό.
- Μπήκαν οι βάσεις για την αποκατάσταση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, την ισοτιμία των δύο φύλων, την αξία του σώματος και των υλικών αγαθών, την επικράτηση του πλουραλισμού των ιδεών και των απόψεων.
- Με βάση το απελευθερωτικό του μήνυμα έγιναν αγώνες για την αυτοδιάθεση των λαών, για την ειρήνη και για την κοινωνική απελευθέρωση.
- Πολλά φιλανθρωπικά ιδρύματα οργανώθηκαν (όπως π.χ. η «Βασιλειάδα» του Μ. Βασιλείου, γηροκομεία, ορφανοτροφεία, νοσοκομεία κ.α.) που ώθησαν την πολιτεία να ενδιαφερθεί ενεργά για την κοινωνική πρόνοια.
- Προσδιορίστηκε η ιστορική πορεία πολλών λαών, αφού επηρεάστηκαν τα

Συντάγματα και οι νόμοι τους, τα ήθη και τα έθιμά τους.

- Κοντά στις τόσες και πολλές άλλες θετικές όψεις του χριστιανικού πολιτισμού υπήρξαν αναμφισβήτητα μέσα στην ιστορική του πορεία και μελανές σελίδες που οφείλονταν στις αδυναμίες των ίδιων των χριστιανών και όχι του χριστιανικού μηνύματος.

Είκοσι αιώνες έχουν περάσει από την εμφάνιση του Χριστού στη γη. Η απλή ή βαθιά θετική επίδραση του Χριστιανισμού στον κόσμο είναι ψηλαφητή παντού: στα ονόματα προσώπων, πόλεων τοποθεσιών και ιδρυμάτων, στις διαπροσωπικές και κοινωνικές μας σχέσεις, στα ήθη και στα έθιμά μας, στη γλώσσα, στα αισθήματα και στις νοοτροπίες μας, στην επιστήμη, στην τέχνη, στο δίκαιο, τελικά σε κάθε μορφή πολιτισμού....

Πέρα όμως απ' αυτό είναι επείγουσα η ανάγκη για ένα νέο ανθρώπινο ήθος, το οποίο δε θα 'βελτιώσει' απλά τον κόσμο, αλλά θα τον μεταμορφώνει με βάση το όραμα της Βασιλείας του Θεού. Χρειάζεται δηλαδή ένας πολιτισμός που θα σέβεται το Θεό, τον άνθρωπο, και το φυσικό περιβάλλον. Η Ορθόδοξη Εκκλησία με την Παράδοσή της αναπτύσσει και διαρκώς ανανεώνει αυτόν τον πολιτισμό και έχει τις προϋποθέσεις να οδηγήσει τον κόσμο στην αληθινή πρόοδο. Είναι η μικρή ζύμη που μπορεί να «ζυμώσει» όλο το ζυμάρι, το 'φως του κόσμου' που διώχνει το σκοτάδι και το 'αλάτι της γης' που συντηρεί τον κόσμο, αλλά ταυτόχρονα ενοχλεί τις πληγές του, δηλαδή καταγγέλλει τις αστοχίες του» (βλ. *'Βήματα Πίστης και Ζωής'*, ΟΕΔΒ, 2000).

Μιχαήλ Γ. Χούλη
Θεολόγου καθηγητή